

Agder lagmannsrett

Skriv ut

INSTANS:	Agder lagmannsrett - Overskjønn.
DATO:	2010-02-08
PUBLISERT:	LA-2008-29575
STIKKORD:	Ekspropriasjon. Sivilprosess, skjønn. Grunnloven § 105. Ekspropriasjonerstatningsloven § 4, § 5, § 6, § 10. Vassdragsreguleringsloven § 16 nr. 3. Vannressursloven § 8, § 13, § 22, § 51. Skjønnsprosessloven § 32, § 33.
SAMMENDRAG:	Overskjønn vedrørende Brokke Nord, vassdragsutbygging i Øvre Otra. Erstatning for fallrettigheter. Spørsmål om erstatning basert på bruksverdien ved utnyttelse av fallene i småkraftverk. Særlig om forventet inntekt ved salg av grønne sertifikater. Henvisninger: LOV-1814-05-17-§105 , LOV-1917-06-01-1-§32 (Skjønnsloven), LOV-1917-06-01-1-§33 (Skjønnsloven), LOV-1917-12-14-17-§16 (Vassdragsreguleringsloven), LOV-1984-04-06-17-§10 (Ekspropriasjonsvederlagsloven), LOV-1984-04-06-17-§4 (Ekspropriasjonsvederlagsloven), LOV-1984-04-06-17-§5 (Ekspropriasjonsvederlagsloven), LOV-1984-04-06-17-§6 (Ekspropriasjonsvederlagsloven), LOV-2000-11-24-82-§13 (Vannressursloven), LOV-2000-11-24-82-§22 (Vannressursloven), LOV-2000-11-24-82-§51 (Vannressursloven), LOV-2000-11-24-82-§8 (Vannressursloven)
SAKSGANG:	Kristiansand tingrett TKISA-2004-30920 - Agder lagmannsrett LA-2008-29575 (08-029575SKJ-ALAG).
PARTER:	Otra Kraft DA og Otteraaens Brugseierforening (Advokat Dag Arne Ruud) mot Tor Dregson Lunden, Birgit Hoslemo Brokka, Bjørg Brokka Rike, Svein Brokka, Vidar Nomeland (Advokat Stein Erik Stinessen), Torgeir Bjørnara, Thor K. Lunden og Tone Å. Rysstad (Advokat Øyvind Kraft).
FORFATTER:	Førstelagmann Dag Bugge Nordén. Siviløkonom Stephen Gravlie Kunz. Rådgivende ing. Einar Sofienlund. Professor Ånund Killingveit. Adm. dir. Nikolai Gustav Østhus.

Henvisninger i teksten: [FOR-1999-03-11-302-§17-5](#) (Forskrift om økonomisk og teknisk rapportering), [LOV-1917-06-01-1-§54](#) (Skjønnsloven), [LOV-1917-06-01-1-§54a](#) (Skjønnsloven), [LOV-1985-06-14-77](#) (Plan- og bygningsloven), [LOV-1990-06-29-50](#) (Energiloven), [LOV-2005-06-17-90-§20-5](#) (Tvisteloven), [LOV-2005-06-17-90-§30-4](#) (Tvisteloven)

1. Oversikt over hva overskjønnet gjelder

Overskjønnet for lagmannsretten gjelder fastsettelse av fallerstatninger ved ekspropriasjon til gjennomføring av kraftutbygging i øvre del av Otra i Valle og Bykle kommuner i Setesdal. Grunnlaget for ekspropriasjon er vassdragsreguleringsloven § 16.

Etter søknad inngitt i 1986 fikk saksøkerne Otteraaens Brugseierforening og Otra Kraft DA ved kgl. res. 3. oktober 2003 nødvendige konsesjoner for regulering og utbygging av Brokke Nord/Sør med Skarg kraftverk. Reguleringskonsesjonen er gitt til Otteraaens Brugseierforening, mens ervervs- og utbyggingskonsesjonen er gitt til Otra Kraft DA. Det er ikke nødvendig å skille mellom konsesjonærene, som i det følgende omtales med Otra Kraft som fellesbetegnelse.

Det dreier seg i realiteten om to separate utbygginger hvor vannet fra sideelver og bekker som munner ut i Otra, overføres til reguleringsmagasiner i vassdraget i såkalte takrenneprosjekter. I Brokke Nord føres Bjørnara med noen mindre bekker i tunnel til Sarvsfossen inntaksmagasin i Bykle, hvor det skal bygges en ny og høyere dam. Vannet fra Sarvsfossen overføres i tunnel til magasinet Botsvann, der det ved utløpet av overføringstunnelen skal bygges et nytt Skarg kraftverk. Vannet fra Botsvann overføres i tunnel til Brokke og utnyttes i Brokke kraftverk i Valle. I Brokke Sør føres Bestelandså, Fjellskarå og Strendetjønnbekken inn på eksisterende tunnel mellom Botsvann og Brokke kraftverk.

Forventet kraftproduksjon i den samlede utbyggingen av Brokke Nord/Sør og Skarg kraftverk er i reviderte beregninger oppgitt til ca. 175 GWh. Otra Kraft har ikke tatt endelig standpunkt til om utbyggingen skal gjennomføres, og har søkt om fristutsettelse til 3. oktober 2013.

Saken reiser for lagmannsretten særlig spørsmål om vilkårene for å utmåle erstatning basert på alternativ utnyttelse av fall i Bjørnara og Fjellskarå i småkraftverk, og om prinsippene for utmåling av erstatning for fall som eventuelt ikke er separat utbyggbare. Rent stikkordmessig er disse hovedalternativene kalt « småkraftmetoden » og « naturhestekraftmetoden ».

2. Tingrettens skjønn

Otra Kraft fremsatte 29. juni 2004 skjønnsbegjæring til Kristiansand tingrett. Saksøkt var flere hundre berørte grunneiere og rettighetshavere langs Otra og sideelvene.

Tingrett avhjemlet skjønn 18. desember 2007 med slik samlet slutning på side 93:

1. Skjønnet fremmes.
2. Erstatning fastsettes slik det fremgår av skjønnet ovenfor.
3. Alle erstatninger forhøyes med 25 - tjuefem - prosent.
4. Otteraaen Brugseierforening og Otrakraft DA plikter in solidum å erstatte de saksøkte ved advokat Stein Erik Stinessen saksomkostninger med kr 1.392.017,50 - kroneremilliontrehundreogsyttent 50/100, og advokat Øyvind Kraft kr 684.203,75 - kronersekshundreogåttifiretusenohundreogtre 75/100. Oppfyllelsesfristen er 14 - fjorten - dager fra forkynnelse av skjønnet.
5. Øvrige lovbestemte utgifter ved skjønnsbehandlingen betales av Otteraaen Brugseierforening og Otrakraft DA.

Lagmannsretten bemerker at det ikke er samsvar mellom beløpene med tall og bokstaver i omkostningsavgjørelsen for advokat Stinessens parter, men at det av sammenhengen antas å være beløpet med tall som er korrekt.

Tingrettens slutning punkt 2 henviser til særskilte erstatningsfastsettelser for de ulike deler av skjønnet. Av disse er det bare

